„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 84. У Новом Саду у среду 31. маја 1889. ГОДИНА XXIV.

РЕШЕЊЕ ЦРКВЕНОГ ПИТАЊА У СРБИЈИ.

Оно, што се морало пре или после догодити — догодило се. У 119. броју званичних „Српских Новина“ изашли су укази, којима се шиљу у пензију митрополит Теодосије, па епископи: Никанор (жички) и Димитрије (нишки,) а опет укази, којима се митрополит Михајло враћа на управу архијепископије београдске и митрополије српске, а епископ Јероним, који је указом од 1. априла 1883. разрешен од администрације шабачке епархије, поставља за епископа епархије нишке.

И овим чином показала је данашња радикална влада у Србији, да је свесна о својој задаћи, и да схваћа и појми шта и како треба да ради. Да манемо личности, које су овде измениле свој положај, радикална је влада морала то да учини, јер јој је то била дужност, и ето, она је тој својој дужности одговорила. Српска црква у краљевини Србији пропиштала је за последњих шест-седам година; њу су ставили ван закона, а још мање се осврталo на њене прописе, на њена правила. Она је била пасторче, њоме су се титрали како је ко хтео, њу су употребили преко неколико јадних синова српских као средство, да се олакша страначком упливу у земљи, на живот народни, на политику, на просвету, на материјал-благостање народно. Она је пропиштала и проплакала, али сад може опет подићи главу.

Мраша је „молио“ за пензионовање и њега су послали у пензију. Он је учинио своје, сад може путовати. Незаконито је дошао на управу српске митрополије, па се и у деловању његовом на тој управи огледа незаконитост. Једно незаконе долазило је за другим, док није најпосле учинио оно, што валда ниједан Србин не би могао учинити: да против сваког црквеног правила и наређења изриче простим указом, да не важи више брак између бившег краља Милана и краљице Наталије.

И тај човек, који је просто по заповести радио, који се није никад освртао ни на своје митрополитско и архијерејско достојанство ни на правила и наређења православне цркве — морао је да се уклони. Њему то није тешко било. Онако исто, као што је олако вршио сваки незаконити посао просто на заповест, тако је лако и молбу за пензионовање поднео. Наглашава нужност, мир и углед српске цркве, братољубље, правичност у својој молби — па одлази. Сад зна за све то, а до сада није знао о свему томе ништа. Зар не показује то, да тај човек нема своје воље, да је механички дошао на управу српске митрополије, да није сам ништа радио, него да су га навијали као какву машину, па радили други, а он просто механизам био.

Крајње је време било већ, да се тај човек уклони са места, за које није дорастао био, да му се одузме достојанство, које није умео да чува, а што је најглавније: крајње је време већ било, да се српској цркви поврати њен углед, да се поврати у законити положај.

Радикална влада то је учинила. Народ у Србији осетио је једно добро више.

+

Где запиње у нашој автономији?

(Други пример за студију позванима.)

Фелдварац 25. маја.

Последњи пут, под горњим натписом, изнео сам вам пример један из спора наше општине, којим је довољно карактерисано постојеће стање у автономном животу нашем. Ја нисам тамо нагласио правога кривца, који то стање подржава, али држим да је за то опет јасно. Само безумноме ваљало би пружити више светлости, да провиђе виновника свему. А као што сам обећао, ево хоћу и други пример да вам изнесем, а позвани нека мисле и даље где лежи зло.

Од комисије, која је истрагу водила у нашој црк. општини маја месеца 1886. године, био сам позват за перовођу. Дакле цео ток истраге добро ми је познат. Отуд ми је позната и тужба Шандора Цветковића и другова, а тако и одговор оптужених.

Шандор Цветковић и другови поднели су своју тужбу епарх. адм. одбору против председника, перовође и тутора. То је било маја месеца 1884. године. Тужба се састојала из неких 14—15 тачака. Свака тачка грозно је карактерисала оптужене као чланове општинске, јер цео рад њихов у свему се косио са законским наређењима. И на основу тога, тужитељи су захтевали, да се не одложно, без икаква одлагања, изашље истрага; да се узапти општинска архива и оптужени привремено суспендују. Тужитељи су хтели на тај начин да оптужене изненаде и већу им бруку нанесу, јер се очевидно приметило, да немилице тлаче општински иметак и да пуно незаконитости чине. Као што горе рекох, тужба је поднесена маја месеца. Тако су од тога доба чекали резултат.

Али епар. администрат. одбор не учини по жељи тужитеља. Он пошаље тужбу оптуженим лицима на одговор, прво, и то — после врло кратког времена! Оптужени одговорили су на тужбу, доказујући на свој начин противно тврђењу тужитеља. Побијали су сваку оптужну тачку. Од снега црнога правили су силом бело. Хтели су себе пошто по то изнети као сунца фелдварска без чијих зрака нема ни једном живом створу наше општине живота. И тужитељи су за таково решење епарх. администрат. одбора знали. Но били ипак стрпљиви и чекали су, када ће истрага извићи. Тврдо су били уверени, да и могуће дано време за поправку пријавих послова (јер у таким околностима шиљати тужбу на изјашњење, не може се друкчије ни сматрати, него да се даде времена укаљанима, да се оперу и — приуготове...) — неће оптужене спасти. Али и то је стрпљење превршило сваку меру. Пролазили су дани, седмице и месеци а од истраге ни трага. Тужитељи су писмено ургирали више пута, опет ништа. Ишли су председништву лично и молили истрагу једаред — опет ништа; други пут — опет обијали су праг епископов мал те не сваког месеца — па никад ништа! За одговор су добили сваки пут: „Стрпите се“!.. — „Чекајте“!.. „немам људи“!.. Једном су приликом мал те не отерани били са речима: „Ви сте људи свађени“.... „Јесам казао да чекате“.... и т. д. То је све трајало до 1886. године. Тек почетком те године, реши епарх. администрат. одбор, да се истрага у фелдварску општину изашље. Дакле након више од године и по дана! И том је приликом затражено од Шандора Цветковића и другова да доставе 60 фор. а. вр. у име предујма и истрага ће изићи. Тужитељи чим су о томе извештени били, одма су новац и послали, а то је било, као што сам прошли пут казао фебруара месеца.

На истрагу је био одређен г. Ј. Борота протопресвитер наш и епарх. бележник г. Д. Поповић. — Шандор Цветковић и другови ишли су одма као најближем г. Бороти и молили га да што пре истрагу спроведе. Али до г. Бороте није стајало. Он је чекао само да му г. Поповић јави, када ће да изиђе — па одма да дође. Али у томе чекању пролазили су опет дани седмице па скоро и месеци. Прошао тако месец дана, истраге нема. Ушло се и у други, истраге нема. Пиши председништву једаред; пиши други пут опет нема! Дај трчи у Н. Сад бележнику — нема га опет. Трчи поново председништву . . . И тако око половине маја месеца 1886. године једва се г. Поповић накану да изађе. Дотле су људи већ пуна три месеца плаћали камату на позајмљених 60 фор. И тек после две године изашла је истрага.

Резултат истраге познат вам је. Сунца фелдварска потамнеше и — у своје ништа стопише се! Шта је било даље, то ћу вам саопштити у идућем писму.....

Као што видите, овакe лекције нису баш на одмет. Добро ће бити да их „дипломате“ наше добро проуче.

Т. К—ћ.

Искрена реч браћи Србима на муачком пољу.

(Глас са Телечке.)

„А камо мушка рада,
што чуда чинит' зна;
И један трунак слоге —
Та камо срећа та?!“

Кад све речи прочитамо, питам: може ли прави Србин и искрен пријатељ свог народа равнодушан остати, ако је у таким околностима, где треба да покаже рад свој за бољитак свог драгог народа? Свако би рекао, да не, па опет је на жалост тако!

У малој Барањи живи до 13 хиљада православно-српског живља, чији су преци славни Херцеговци били. У Барањи се још налази само 35 општиница у којим Србин живи.

У Барањи се данас важна ствар свршава и нико се не нађе, да коју о њој рекне. Кроз који дан ће у Барањи бити васкрс, надамо се да ће правда ускрснути, која је још пре 18 година мртвачком мотиком закопана била. Дуго се радило по кривди, чинило се противу свести и по ћефу, деловало се противу божјег и природног као и грађанског закона. Овладала су чудеса и покор, а све на несрећу твоју Србине! Данас сутра ће тек доћи на ред да и тај несретни протопопијат, бира себи правог проту. До данас нико не рече ни бале ни прне, нико не изнесе мњења, коме да се то поштовање подели, којој свештеничкој личности би тај високи позив могао доликовати, која би личност то заслужила и способна могла бити. Нека нико не мисли да је сва способност канцеларију водити и у њој по шаблону наређења стављати, о! има један прота широко поље пред собом. Љубопитан сам, хоће ли се већ једаред и тамо код вас — кола у стари колосек, — колосек правде и способности увести!? До данас се све ћути, све се потрпава, забашурује, замеће се траг, како би се та ствар и тако знатан чин по Србе у Барањи — ћутећки свршио.

Горњи мото посвећујем свесној браћи Змајшанима и интелигентности врлоштованих родољуба — браћи Србима у Шиклушу. Опростите ми драга господо и штована браћо, што ћу вас запитати! — Зар су вам пера ступила и захрђала? Зар сте браћо и ви равнодушни постали? Зар сте и ви духом клонули? Зар се неће од вас ама баш ни један наћи, да на јавности праведну реч подигне?

Их' зар Срби у Барањи не требају стручна, карактерна и морална мужа за проту? Зар сте свесна браћо и ви заборавили на чудеса и покоре, што су се дешавали за време 18 годашње администрације протопресвитерата? Зар се не сећате оног родољубља вашег. оних речи, оног пожртвовања, оног излагања вам 1885. године? Знајмо драга браћо и господо, да се ћутањем одобрава! Гвожђе се кује док је вруће, бојим се да се закаснити нећете. Ви сте браћо (шиклушани и змајшанци) увек предњачили, ви сте увек вође били а сад?! Не ја, но сваки честити Србин мора се бојати, у оваком случају, ах опет мислим, да српски понос Барањаца неће поднети да онаку личност бирају за проту, која је са свију страна, са сваког гледишта обрукана. Свесна браћо моја, не бирајте човека који за то дорастао није! Не бирајте по баби ни по стричеви! Не бирајте човека који се са светињама српске цркве титра! Загледајте браћо у рабош, што се дешавало за 18 година! Ја се сумњам и не верујем, да ћете ви браћо сви мистом повести се за виком мртвачких тица; надам се — познавајући вас — да ће се још наћи тића, који ће знати по правди прозбори-

ЛИСТАК.

ГЛАВА ЗА ГЛАВУ.

Слика из босанског устанка.

Сељак Никола Савић из Краља ниже Гламоча, служио је у турској служби као пандур, па и ако је из богате куће, то је он радије боравио у Гламочу и с Турцима беспосличио, него да је код своје куће седио и као поштен сељак своје господарство гледао. Он је био горд, што је као Србин и хришћанин у турској служби пандур и неки господин, јер су у Турској пандури играли увек неку улогу, исто као што су данас у Босни жандари велика господа, које свак презире, али им се особито сељаци већ из далека клањају и господом их титулирају.

Никола Савић као Србин и православни био је у самој ствари турски пријатељ, ласкао је Турцима и тражио прилику, како би им неку услугу учинио и показао се, како су му милији Турци, него његова српска православна браћа. Ако је требало нешто у Краљама извршити, нешто наплатити, порезе искупити, или некога суду привести, то је Савић увек све то на себе примио, у своје село одлазио и онако свршавао, како је он хтео. Ком је хтео да користи и добро му учини, то је могао, исто као што је и оне упропастити могао, на које је он мрзио. Никола Савић и ако је био најпоследње створење, само пандур, али је доносио у своје село, и камо је долазио, страх, као да је долазио грчки владика или валија. Он је у селу викао, бручно, претио и разметао се, као да је збиља неки властник и велики ефендија. Нико му није смео ништа приговарати, а још мање противан бити, јер је код Турака оно важило, што је Савић говорио.

И босански устанак 1875—76 год. затекао је Савића као пандура у турској служби. Турци покретали су се више пута, да устанак угуше и савладају. Кад би се год покретали, то су они собом водили пандура Савића, који је пред Турцима ишао, усташе тражио и показивао се како је храбар и како се не боји раје, која се од цара окренула и у планине се одметнула. Турци су много пута шиљали Савића на Грахово и до у Тишковац, да види и разазна, где су устанци и колико их има. Тај посао радио је он врло тачно и за Турке успешно.

Једном одвоје се од наше чете Бошко Росић и оде у Краље да се састане и види с неким пријатељима. Бошко је познавао укућане пандура Савића, па како се није бојао, нити је предвидети могао, да ће му нешто у српској и хришћанској кући бити, то он није на никакво зло ни помишљао. Бошко је био добро наоружан, па је помишљао, да се одбранити може, ако би му до невоље било.

У кући Савића нашао се још један народ, који је одма у Гламоч отишао и пандуру Николи донео глас, како се у њиховој кући налази гласовити усташ Бошко Росић. Пандур Никола није то хтео Турцима јавити, него затражи дозволу, да може у своје село отићи и неки посао свршити. Турци му то драге воље дозволе и Савић отиде још оне исте ноћи својој кући, камо је око поноћи дошао. Кад је он дошао, то су у његовој кући сви спавали, а спавао је и Бошко Росић. Док је пандур Никола дознао, где спава Бошко Росић, то је потражио оштру секиру с којом одруби главу Бошку, покупи његове хаљине и оружје; па се још оне исте ноћи врати у Гламоч, и донесе Бошкову главу. Турци су познавали лично Бошка Росића, а чули су, како се и он у четовање одметнуо и Турцима јада задавао. Сутра дан изложе Турци Бошкову главу на гламочкој капији, и учине весеље пуцајући из топова. Свак је знао, како је пандур Никола Савић био тај јунак, који је спавајућем Бошку главу одсекао. Гламочки Срби пљували су на пандура Николу и презирали су га од душе. Већ од пре није им он мио био, а тад им је још већма омрзао.

На далеко се чуло и разгласило, како је Бошко Росић погинуо и како му је глава у Гламоч донешена. Турци су се радовали, а Срби проклињали су кољено Бранковића и жалили су несрећног Бошка.

И у наш усташки стан на Каменици допро је глас, да је Бошко погинуо, али дуго нисмо знали, како је погинуо, и ко га је убио. Најпосле дознали смо и то, и било нам је све извесно.

Док се све знало, то се нашој команди пријавило неколико Бошкових пријатеља, који су хтели, да се крадом у Краљево провуку, кућу Савића опколе, сву му чељад посеку, стоку похарају и кућу огњем спрже. И ми старешине били смо за то, али смо хтели да се попричека и да се не пренагле, бојећи се да онамо има турске војске и да ће наши пострадати. Наредили смо, да се све одложи и да се изврши кад буде прилика.

Тако је то остало све до Ускрса, а Бошко је погинуо некако после Божића.

На Мотике више села Краља дошла су два батаљона турске војске, која је онде на врло згодном месту опкопе саградила и утврдила се. Та турска војска била је одређена да мотри на усташе и осигура Гламоч од нападаја усташа, а уједно да с посадом из Грахова и Челебића нападе усташе, ако би се у оним крајевима појавили.

Ми смо знали за Турке и биле су нам добро познате њихове намере.

Да Турке на Мотикама изазовемо, и бој им понудимо, крене се наша једна чета од 700 момака под мојом управом, и стигнемо у Видово село више горњег Увца. Турци били су

ти и — бирати: честита, морална, стручна, квалификована и правог душом и телом поштена Србина за свог проту! — Учитељи и свештеници! Ступајте сада напред! Не оклевајте! Време је близо, промислите сви браћо: да време не чека на оне људе, који се касно буде! Сада покажите делом да сте свесни позива свога! Покажите, да вам Српство и бољитак на срцу почива! Не плашите се, не угађајте, ко је Србин, ко је родољуб ко је пријатељ светлости, ко је противник таме, ко је искрен и одан Србинству — нека сада енергично поради!

Оволико за сада ваше горе лист и искрени пријатељ вели. **Родољуб.**

Политички преглед.

Ко ће бити министар унутрашњих послова? Пештанске новине јављају, да је мање више сигурно, да ће садањи саборски квестор, гроф Геза Телеки бити наименован за министра унутрашњих послова. Гроф Телеки је рођак Тисин и то је све, јер до сада није још ничим показао, да је дорастао пословима, који га чекају као министра унутрашњих послова. Него се тај његов долазак за министра тумачи овако: Тиса хоће да ради још као министар унутрашњих послова, само неће јавно да ради. За то ће носити други неко назив министра унут. послова, ал' тај неко несме бити самосталан и човек, који би се Тиси могао и одупрети, већ човек, који ће све оно чинити, што Тиса хоће. За то кажу, да је врло погодна личност гроф Геза Телеки. Он ће бити одговорни министар, а Тиса ће радити.

Вести из места и са стране.

Слава при ченејској цркви. После 60 година била је други дан Духова опет слава при ченејској цркви. Г. парох Зарија Станковић латио се, да обнови тај српски обичај и можемо рећи, да је одмах ова прва слава врло добро и лепо испала. Стало је то доста труда и муке, али се и овом приликом показало, да се може много шта само кад се хоће. То морамо признати и г. пароху Станковићу и Пери Кузмановићу тутору у ченејској цркви, који и као стар човек није жалио труда, само да слава што лепше испадне. Света је још пре подне при литургији толико било, да не памте ни најстарији људи, да га је икада толико на окупу било код те цркве. При литургији чинодејствовали су: г.г. Евлогије, архимандрит манастира Опова, пароси Зарија Станковић и Божидар Поповић и ђакон Милан Стоја. У цркви је појало новосадско српско читаоничко певачко друштво Станковићеву литургију, лепо и складно, као што смо научили већ, да нам исто друштво пева. По литургији био је заједнички обед. После подне било је вечерње, а после вечерња било је резање колача у порти испред цркве. Колач је резао г. Зар. Станковић са г. Ст. Јефтићем. Међутим је и свет поиздолазио, те отпоче право народно весеље. Велико коло у порти поче се таласати, а под шатром поче се наздрављати и певати. Поп-Зарија наздравио је г. Ст. Јевтићу, као куму, г. Б. Поповић певачком друштву а било је и других здравица. Најсвечанији тренутак беше, кад устаде г. Ст. Јевтић да отпоздрави. Сећа се последње ченејске славе као дете од 10 година, па ево дочекао је, после 60 година, да види опет ту славу. У опште могло се видети на свакоме да је задовољан и да се радује слави. Све је само што може бити лепо и добро било. Весеље је мирно текло и трајало до у саму ноћ. У тас је пало, као што смо извештени до близу 150 фор., што можемо рећи, да је свакако леп приход цркви.

на једном, а ми на другом брегу уначке долине. Они су били под једном, а ми под другом планином. Они су видили нас, а ми њих. Они нису смели нападати на нас, а ми на њих. Они су били кукавице, као што ни ми не бесмо момци.

На Видову селу остали смо два дана и две ноћи. Турци су се чували од нас, а ми од њих без да се с једне и друге стране нешто покушано.

Док смо на Видово село дошли, пријавило се код мене неколико момака, који ми предложише, каво ће исте ноћи крадом у Краље отићи, Савића кућу опколити похарати и осветити Бошка Росића. Ја им се нисам противио. Само сам им препоручио, да се добро чувају и да од укућана Савића никог не дирају, окром ако би ту затекли пандура Николу, који је Бошку главу отсекао, па да га жива у табор доведу, и судићемо му.

Отишли су и што су смислили још оне ноћи извршили. У кући Савића нашли су пандура Николу, убили га, одрубили му главу, похарали му кућу и у табор уз главу пандура Николе дотерали 200 оваца и толико јагњаца а један четник певао је танко гласовито: „Весели се Бошкова мајко, јер смо ти Бошка осветили!“ **П. У—ц.**

Препреке у погледу петстогодишњице косовске. Осим В. Пушибрка, као потпредседника школског одбора епархије бачке, разаслао је и темишварски владика Бранковић неке циркуларе, у којима се позивају проте, „да именом епарх. школ. одбора, свима месним школским одборима и посредством ових месном учитељству под теретом личне одговорности најстрожије наложе, да испите школске тек последњих дана месеца јуна по нашем календару обдржавати и на Петров-дан, то обавити се умајућем свечаном благодарењу — ученици распустити се имају.“ Него није ни тај циркулар тако смешан, као други један његов циркулар, у коме наређује, да се Видов-дан ове године прослави у тишини и сетовању јер, не знамо, дошло му је до ушију, да ће српски народ ове године тај дан прославити уз разне забаве и весеље, па то је изазвало у вишим меродавним државним круговима сумњу и бригу, да се тиме демонстрације политичкога значаја спремају, Штета само, што није заповедио народу у т. мишварској епархији, да плаче и нариче о Видову дне! Па онда епископ темишварски зна и о неком озбиљном времену, у коме се налазимо па о неким разним тумачењима предстојеће 500. годишње свечаности, те „саветује“ свештенству и учитељству да не учествује на раваничкој прослави. Бадава, види се, да зна и темишварски владика, да после владичанске митре долази патријарашка столица. Или валда темишварски владика мисли да се народ неће сећати онако онога Бранковића са Косова код куће као у Раваници, те тако да ублажи клетву народну. Ако је то, онда влада и право има — јер има и тога, да се људи и само због једнака презимена поштују. — На распис В. Пушибрка стигло је уредништву са више страна дописа. Ми те дописе нећемо донети, јер се у њима говори једно и исто, а то је, да је свуда тај распис изазвао чуђење и да се школски одбор епархије бачке не мало већ много пребацао, а има и тога, да је исти распис и своју цел премашио. У осталом није вредно о томе много говорити.

Певачко веће. Први дан Духова приредило је новосадско српско читаоничко певачко друштво певачко веће у башти код „царице Јелисавете“. Ово друштво показало је и овом приликом да има добре воље и да му је много стало до свога напретка. Програм је изведен на опште задовољство публике, које је могло бити до 500 особа. Не можемо, а да не напоменемо издржљивост истог друштва, нарочито женских његових чланова. Кад помислимо, да се друштво спрема за Раваницу, да учи косовску „химну“ и „опроштајну песму“, па Станковићеву литургију, кад помислимо, да је друштво певало тог вечера, а одмах сутра дан било да увелича славу при ченејској цркви, морамо рећи, да је заиста то доста. Него за то је и постало оно омиљено. Српски свет хоће да га чује, па га и не заборавља. Ето и сад је приредило певачко веће, са 30 нов. за улазницу, па је опет пало око 110 ф. од које своте, кад се одбију трошкови, остаће до 70 фор. чисте хасне.

Железница Кладово-Ниш. Српска влада је дала концесију за грађење железничке пруге Кладово-Неготин-Зајечар-Књажевац-Ниш једном немачком друштву, које ће, овога лета трасирати пругу а на пролеће је почети да гради. Српска држава није примила на се никакву материјалну обвезу.

Појевтињено путовање на угарским државним железницама. Као што смо већ јавили, од 1. августа о. г. ступиће у живот тарифа по зонама за путовање на угарским државним железницама, па онда на пругама угар. западне железнице као и на пругама, које стоје под управом угар. северне железнице. Колико ће бити олакшано од 1. августа путовати, види се из тога, што ће се на особном и мешовитом влаку за више од 225 километара за III. класу плаћати 4 фор., за II. класу 5 фр. 80 нов. и за I. класу 8 фор. На брзом влаку плаћаће се по свакој класи са 20% више, дакле за III. кл. 4 фор. 80 н, за II. кл. 7 фор. и за I. 9 фор. 60 нов. За толико новаца за сваку класу моћиће се, дакле, из Будимпеште до најудаљенијег места на државним пругама путовати. Ако ко путује с једног краја на други преко Будимпеште, онда ће се засебно рачунати за пут до Будимпеште, а засебно од Будимпеште.

Каква је разлика између садањег плаћања и плаћања од 1. августа види се из овога:

			ЦЕНЕ:					
			Особни и мешовити влак			Брзи влакови		
			I.	II.	III	I.	II.	III.
У или из Будимпеште: Кошице		Сада	16.40	11.50	8.20	18.80	13.30	9.40
		Од 1. авг.	8.—	5.80	4.—	9.60	7.—	4 80
Вел. Варад		Сада	14.90	10.40	7.40	17.20	12.20	8.60
		Од 1. авг.	8.—	5 80	4.—	9.60	7.—	4.80
Колошвар		Сада	24.10	16.90	12.	26.50	18.70	13.20
		Од 1. авг.	8.	5.80	4.—	9.60	7.—	4.80
Брашова		Сада	42.10	28.90	19.20	46.50	32.70	23.20
		Од 1. авг.	8.—	5.80	4.—	9.60	7.—	4.80
Арад		Сада	15.40	10.80	7.70			
		Од 1. авг.	8.—	5.80	4.—			
Земун		Сада	19.90	13.70	9.10	23.30	16.40	11.70
		Од 1. авг.	8.—	5.80	4.—	9.60	7.—	4.80
Загреб		Сада	22.70	16.70	11.40			
		Од 1. авг.	8.—	5.80	4.-			
Ријека		Сада	37.10	27.80	18.60			
		Од 1. авг.	8.—	5.80	4.—			
Беч		Сада	10.50	7.50	5.50	12.—	9.—	6.—
		Од 1. авг.	9.—	6.80	4.50	10.80	8.50	5.40

Али не ће бити појевтињено путовање само за више од 225 километ., већ и за краће пруге. И ту ће бити за 40% појевтињено, тако да ће се од 1. августа моћи за новац, за који сада путујемо у нижим класама на особном влаку, путовати на вишим класама на брзом влаку. Таква иста разлика биће и између мешовитих и особних влакова. На пример:

Из	У		ЦЕНЕ:					
			Особни и мешовити влак			Брзи влакови		
			I.	II.	III	I.	II.	III
Солнока	Арад 154 клмт.	Сада	9.30	6.50	4.60	10.80	7.60	5.40
		1. авг.	5.—	4.—	2.50	6.—	4.80	3.50
Мишколц	Кошице 88 клм.	Сада	5.30	3.70	2.70	6.20	4.40	3.10
		1. авг.	3.—	2.40	1.50	3.60	2.90	1.80

Што се помесног саобраћаја тиче, и ту је појевтињено путовање. Тако на пример плаћаће се од једне станице до друге за III. кл. 10, за II. кл. 15. а за I. кл. 30 нов.; до треће станице: за III. кл. 15, за II. кл. 22 нов. и за I. кл. 40 нов. Па онда и за то је удешена тарифа по зонама, само што ће бити две групе зона. У прву групу спадаће 2 зоне за непосредни помесни саобраћај, а у другу спадаће 14 зона за путовање на даље. Прва зона прве групе рачуна се од једне станице до друге, а друга опет од прве до треће станице.

За локални саобраћај могу се место карата извадити и листићи, а где је саобраћај већи могу се извадити и свешчице са 20—30 листова у свакој свешчици. Ту ће опет бити попуштене цене за 5%, односно за 10%.

Што се тиче путовања на даље, ту се прва зона рачуна са 25 километра, па онда свака друга са 15 а од 12. до 14. зоне опет свака са 25 километара.

Пут за прву зону стаје на особним и мешовитим влаковима у III. 25, у II. кл. 40, а у I. кл. 50 нов.; на брзом влаку у III. кл. 30, у II. кл. 50, а у I. кл. 60 нов. Све по толико ће се плаћати за сваку зону све до 12. зоне, а од 13. зоне плаћаће се према класама 7 ф. 5 ф. и 3 ф. 50 нов. на особним и мешовитим влаковима, а 8 ф. 40 н., 6 фор. 50 нов. и 4 фор. 20 нов. на брзим влаковима. За 14. зону плаћаће се, као што смо већ напоменули 8 фор., 5 ф. 80 н. и 4 ф. на особним и мешовитим влаковима, а на брзим влаковима 9 ф. 60 н., 7 ф и 4 фор. 80 нов.

Што се тиче пртљага, и ту ће бити олакшице. Неће бити, као сада, да се до извесне тежине ништа не плаћа, али ће се у опште мање плаћати за пртљаг него сада. За пртљаг ће се установити три зоне и то: 50 клм. биће прва, до 100 клм. биће друга, а више од 100 клм. биће трећа зона. По томе ће се за пртљаг плаћати за 50 клгр. у првој зони 25 нов. у другој 50, а у трећој 1 фор; за пртљаг тежи од 50 клгр. а лакши од 100 клгр. плаћаће се двоструко, а за још теже четвороструко.

Ђордано Бруно. Први дан Духова откривен је споменик талијанском филозофу из XVI. века Ђордану Бруну. Ђордано Бруно родио се у Ноли 1548. г., а у години 1563. ступио је у ред доминиканских калуђера, али је убрзо за тим због својих анти-католичких доктрина, основаних на закључцима здравог разума, морао иступити из калуђерског реда, и у год. 1576. побећи из Италије. Од тада настаје његова веома обилата филозофска и књижевна радња. Прво се настанио у Женеви а за тим у Тулузи, па онда у Паризу, где је издао на свет многе списе своје. У години 1583. отишао је у Лондон и тамо се здржавао две године. Пропутовао је целу Француску, један део Немачке, Аустрије и Чешке и свуд је држао јавна предавања, која су му по негде и забрањивана. У години 1592. осмели се толико те се врати у своју отаџбину. У прво време живео је у Падуи и Мљетцима без икаквог узнемиривања, али већ у мају месецу 1592. ухвати га инквизиција и у години 1593. пошље га у Рим, где је он после седмогодишњег тамновања, 17. фебруара 1600. године спаљен на пијаци Campo de Fiori, као јеретик и одметник од вере Христове. Он је спаљен, али су његови списи и његова проповед остали за вечна времена. Папа је забранио свима својим листовима да пишу о подизању споменика том човеку, за тим је допустио кардиналима и прелатима, да не морају први дан Духова ићи у цркву; уједно је издао заповест, да чиновници у ватикану не смеду никуда излазити, а у ватикан за три дана да не сме ни један странац ући.

☛ Због Духовских празника излази данашњи број нашег листа на по табака.

Трговина.

= **Нови Сад** 30. маја (11. јуна.) Житарска радња. Шеница је преко целе прошле недеље на горњим пијацама добар промет имала и што је ближе крају недеље пред духовске празнике, куповање се било удвостручило; понуда је била доста ограничена те је цена увек напредна била, тако, да је покрај недељног промета од 120.000 мет. ц. цена у течају недеље са 25 новч. порасла. 10.000 м. ц. је белице шенице на горњим потиским станицама за извоз по 6 ф. 80 н. за готов новац пазарено.

На нашој житној пијаци преко светлих духовских празника радња беше сасвим застала, истом данас стигао незнатан довоз са шеницом и кукурузом на пијацу. Млинови су вољни купци шенице, а спекулација кукуруз пазари. Јечма и зоби нема на пијаци. Данас су цене рани ове: шеница новосадска, шајкашка и сремска 6 фр. 35—6 фр. 40 н. ванредно до 6 фор. 45 н., најфиније зрно. Зоб 4 фр. 70—80 н. Јечам 4 фр. 60—70 н. Кукуруз 4 фр. 10—4 фр. 20 н. Све од 100 кгр.

На осталим нашим пијацама није каква живља рада и промета. Цене су свему без промене. Маст на више 56 фр. 50—57 фр. 50 н., на мање 60 ф. Сланина 58 фр. 50—62 фр., од 100 кгр. Угојени свињи 44—47 нов. од 1 клгр. Јагањци 5—11 фр. од пара. Теоци 10—18 фр. од ком.

*

У **Будимпешти** 29. маја (10 јуна.) Цена рани готовом зрну за готов новац је ова: Раж 5 ф. 60—5 ф. 92 и по н. Јечам за рану 5 ф. 60—6 ф. Зоб невејана 5 ф 25—5 ф. 35 н. лака трговачка 5 ф. 40—5 ф. 50 н. финија 5 ф 55—5 н. 65 н. прима 5 ф. 75—5 ф. 90 н. Кукуруз лош 4 ф. 10—45 н. здраво зрно 4 ф. 60—75 н. стари 4 ф. 62—4 ф. 70 н. Продано јечма 4000 м. ц. зоби 4000 м. ц. Кукуруза 15.000 м. ц. старог кукуруза 15.000 м. ц.

Репица. Готова роба без промета, очекује се ново зрно. За август-септембар слаби закључци, закључено је само 1500 м. ц. по 13 ф. ланено семе 12 ф. Кудељно семе 7 ф. Све од 100 кгр.

*

У **Будимпешти** 29. маја. (10. јуна.) Шеница умерено нуђена воља за куповање добра, цена напредна. Плаћана шеница потиска 81—80.5 7 ф. 50 н. 80—79.5 7 ф. 45 н. 79—78.5 7 ф. 40 н. 78—77.5 7 ф. 27 и по н. Бачка 79.5 7 ф. 40 н. 78 5 7 ф. 30 н. 77.5 7 ф. 20 н. Банатска 78.5 7 ф. 25 н. 77 5 7 ф. 15 н. Све на три месеца.

Термини: Шеница за септембар-октобар 7 ф. 10—7 ф. 12 ф. Кукуруз за јуни-јули 4 ф. 66—68 н. Зоб за сеп. окт. 5 ф. 20—5 ф. 22 н.

*

У **Штајнбруху** 28. маја. (9. јуна.) Угојени је свиња на окупу у оборима 127.411 ком. Промене нема у послу. Плаћани угар. тешки матори 46 до 47 н. млади тешки 48½—49½ н. средњи 48½ до 49 н. лаки 48½—49 н. Сеоски средњи 48—49 н. лаки 48—49 н. Српски тешки 48—49 н. средњи 46—47 н. лаки 45—46 н. Мршави годишњаци 38 нов. Све од 1 кгр. са 4% попуста.

Најновије вести.

— Из Ниша јављају, да је онде радикални збор у најбољем реду одржан. Пашић је председавао. Изабран је одбор, који ће да прегледа нацрт за реорганизацију радикалне странке, који је нацрт средишњи одбор израдио, па онда да се поднесе општем радикалном збору на решење. За тим је збор решио, да се влади изрази поверење, што је раскинула железнички уговор и што је уредила црквено питање.

— Из Париза јављају, да је полиција у Ангулему затворила Деруледа, Лагера, Левана и Рихарда што су протестовали против полицијске забране, којом се забранио први дан Духова буланжистички збор и банкет. Око 4000 људи протестовали су против тог затварања и изјавили су, да ће апеловати на Француску. Војска стоји у приправности.

ОГЛАСИ.

ОПРАВЉАЊЕ ЦРКВЕ.

Српско црквена општина у Мраморку намерава своју цркву репарирати дати. Прорачун је стављен на 1804 фор. 15 нов. а. вр. а дан дражбе је одређен на 25. јунија (7. јулија) 1889 пре подне у 9 сати. Лицитанти имају положити 10% кауције.

Услови се могу видети код председништва црквене општине у српској школи.

У Мраморку 22. маја 1889.

Викенти Мунћан, перовођа. 1—3 **Гига Богосављевић**, председник.

ПРАВИ

МЕДИЦИНСКИ МАЛАГА-СЕКТ

по анализи ц. кр. стације за пробу вина у Клостернајбургу

врло добар и чист малага

који врло јача слабе, болеснике, реконвалесценте, децу итд. против оскудице у крви и слабог стомака врло добар лек. У 1/1 и 1/2 оригиналној флаши и под **законски депонираном штитницом**

ШПАНСКЕ ВИНСКЕ ТРГОВИНЕ

VIÑADOR

БЕЧ. ХАМБУРГ.

Оригиналне цене ф. 2.50 и ф. 1.30.

Медицински малага, naturell Carte blanche 1/1 флаша ф. 2.— 1/2 флаше ф. 1.10.

Даље разна **инострана вина најбоље канвоће у ориг. боцама и по ориг. цени, као и на чашице.**

У Н. Саду код г. Ј. Хорвата „Хотел Централа“, у Митровици Ђ. Петровића апотекара.

☛ На жиг „**Vinador**“ као законски депомирану штитницу ваља пазити, јер се само тако може за добру канвоћу гарантовати. 1—8

МАНУФАКТУРНА РАДЊА

ДИМ. В. ЈОВАНОВИЋА

У БЕЛОЈ ЦРКВИ

потребује једног од млађих спомоћника који може одма ступити. 3—3

ПРОДАЈА.

Две куће у Митровици, са потребним зградама, приход 6—700 фор. уз врло повољне услове из слободне руке продаје властница Фана Ивић у Рајевом селу. 3—4

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.